

Veliki interes za temu i jednoglasno protivljenje izgradnji novog pulskog pročištača u gradskom "dnevnom boravku"

Svatko s imalo razuma zna da je uređaj za fekalne vode na gradskom šetalištu najgora moguća lokacija. Iako Grad Pula i komunalno poduzeće Herculeana nastoje uvjeriti građane da je upravo ta lokacija najbolja, građani ne žele nasjesti na idilične zelene sličice budućeg pročištača s dječjim igralištem na krovu

Udruga Za Sisplac i Zelena Istra organizirale su 3. veljače 2012. u

Hotelu Pula javnu tribinu o planu izgradnje novog gradskog pročištača u najljepšoj rekreacijskoj zoni u gradu - šumi Lungomare. Na tribini je sudjelovalo više od stotinu građana koji su se tijekom diskusije, održane nakon prezentacije, jednoglasno izjasnili protiv izgradnje novog pulskog pročištača na gradskoj šetnici i plaži Lungomare.

Sukladno tome, svatko s imalo razuma zna da je uređaj za fekalne vode na gradskom šetalištu najgora moguća lokacija. Iako Grad Pula i komunalno poduzeće Herculeana nastoje uvjeriti građane da je upravo ta lokacija najbolja, građani ne žele nasjesti na idilične zelene sličice budućeg pročištača s dječjim igralištem na krovu. "Nitko normalan ne bi u svom dnevnom boravku izgradio zahodsku školjku", primijetio je jedan od prisutnih građana. A to je, nažalost, upravo ono što Grad Pula predlaže Puljanima. Budući da je šuma koju najviše volimo u prilično zapuštenom stanju, na ovaj nas se način i ucjenjuje da će jedino ista s izgradnjom pročištača biti uređena i obnovljena. Tu neinteligentnu manipulaciju otklonio je, prije svega, i sam izrađivač studije obnove šu-

me, potvrdivši da obnova šume nije i ne može biti uvjetovana izgradnjom pročištača.

Prezentaciju za građane predsjednica Zelene Istre Dušica Radojčić započela je primjedbom na formalno iskazanu želja Grada Pule da u odlučivanje o lokaciji pročištača uključi sve sudionike, citiramo: "...jer im važan konsenzus". Sukladno tome, da im je konsenzus zaista bio važan, primijetila je Radojčić, tijekom više od 15 godina, koliko se planira izgradnja pročištača, Grad bi organizirao barem jednu javnu raspravu, što se nikada nije dogodilo. Od 19. prosinca do 15. siječnja 2012. godine objavljeni su neki dokumenti na internetu i to tijekom praznika, dok pristigle primjedbe nisu uopće razmatrane. Naime, samo 7 dana nakon isteka roka za komentiranje prijedloga pročištača u šumi, gradonačelnik je donio odluku o usvajanju tog plana - bez spomena o pristiglim primjedbama. Rasprava je potom nastavljena postavljanjem idućih vrlo važnih pitanja o tome zašto je, od svih mogućih, Grad odabrao varijantu pročištača baš u šumi Lungomare i zašto je propuštena prilika da se fekalije konačno iseše iz te zo-

ne? Prema mišljenju Dušice Radojčić, odgovore na ova pitanja možemo potražiti u mogućim pregovorima s pulskom cementarom, vlasnikom zemljišta na Valkanama, gdje se planira pročištač, kao i drugih potencijalnih lokacija, kao što je cementarni kamenolom Max u industrijskoj zoni. Sukladno tome, nameće se još pitanja. Zbog čega bi ukopani pročištač na Valkanama bio bolji ili jeftiniji od istog takvog u bivšem kamenolomu Max na Stoji koji je iscrpljen i spreman za prenamjenu? Budući da se kamenolom Max prostire na više od 10 hektara zemljišta, zašto ne bi na 1,5 hektaru bio smješten i pulski pročištač? Je li to zato što cementara na tom području planira graditi stambene i turističke objekte ili prodavati zemljište te bi im prodajnu cijenu mogao narušavati upravo netom izgrađeni pročištač? Razumljivo je da netko mora štiti interese cementare, ali to ne bi trebao činiti Grad Pula. Grad Pula bi trebao štiti javni interes. Predsjednica Zelene Istre potom je postavila i niz zanimljivih pitanja koje su neki novinari postavili još davne 2006. godine: "Kako je uopće moguće da je cementara postala vlasnik kamenoloma, mineralne sirovine u vlasništvu RH za čiju eksploataciju dobiva koncesiju? Kako je moguće da je Hrvatski fond za privatizaciju dozvolio da u pretvorbu uđe kamenolom koji je u pravilu uvijek u vlasništvu Republike Hrvatske?" U jednom od prvih prijedloga novog GUP-a zona kamenoloma imala je sportsko-rekreativnu namjenu, što je s vremenom promijenjeno te je prezentacijom UPU-a "Kamenolom Max" u ožujku 2011. godine određeno da ta zona bude mjesto za izgradnju trgovačkih i smještajno-gostiteljskih sadržaja te stambenih objekata. Upravo zahvaljujući toj prenamjeni vlasnici cementare ostvaruju golemu financijsku korist, budući da cijene građevinskog zemljišta iznose i više stotina eura po metru četvornom, a cementara na tom području posjeduje više od sto tisuća četvornih metara prostora.

I u normalnim situacijama potrebna

je zdrava doza skepticizma prema načinu na koji se izrađuju prostorni planovi ili troši javni novac. Nažalost, živimo u državi u kojoj su tijekom posljednjih 20 godina na prvom mjestu bili prvenstveno privatni, a ne javni interesi. Sukladno tome, i ovom slučaju, obzirom na poznate činjenice, nažalost, moramo pristupiti s jako velikom dozom skepticizma. Sukladno tome, moramo naglasiti da sudjelovanje javnosti u odlučivanju nije samo način kontrole rada javnih uprava, nego, prije svega, način da se utvrdi što je to javni interes. Jer, pokazalo se mnogo puta dosad, Grad Pula nije u stanju identificirati niti provoditi javni interes. Zašto nije organizirano civilizirano sudjelovanje, odnosno dijalog sa zainteresiranom javnošću, zašto se izbjegava otvorena rasprava, odnosno utemeljena kritika koja jedino ima za cilj iznjedruti bolje rješenje?

Vremena za raspravu i promjenu lokacije u proteklih 15 godina bilo je napretek. U to vrijeme bilo je mnogo više opcija ili varijanti za lokaciju pročištača. Osim kamenoloma, tu je bio i Kaštijun i Dolinka i Muzil, a spominjana je i mogućnost izgradnje dva pročištača, jedan za sjeverni, a drugi za južni dio grada. Nakon što je Radojčić izrazila i čuđenje nad činjenicom da je u srpnju

2011. godine upravo tvrtka Istracement nekretnine d.o.o. financirala izradu Idejnog rješenja uređaja za pročištač otpadnih voda "Valkane", prisutni su reagirali negodovanjem.

Udruga Za Sisplac još je 2007. godine gradonačelniku i svim gradskim vijećnicima poslala otvoreno pismo u kojemu su tražili odgovor na iduće pitanje, citiramo: "U čijem je interesu da se novi I. i u budućnosti II. stupanj pročišćavanja otpadnih voda planira u jedinoj rekreacijskoj zoni grada - prekrasnoj borovoj šumi Lungomare?" Udruga je također tijekom javne rasprave o GUP-u 2008. godine zahtijevala da to ne bude na lokaciji buduće park šume Lungomare, dok je Zelena Istra u primjedbama na navedeni GUP navela: "Za lokaciju potpunog mehaničkog i biološkog pročišćivača mo-

U posljednjih 15 godina, koliko Grad Pula planira sustav odvodnje otpadnih voda s pročištačem, nije održana niti jedna prezentacija mogućih varijanti, niti jedna javna rasprava o mogućnostima za lociranje gradskog pročištača. Odluka je donesena bez znanja i uključivanja javnosti

U naoko idiličnom prikazu projekta Lungomare, a u kojemu se uređenje povezuje s izgradnjom pročistača u šumi, što nije nužno ni povezano, nisu predstavljeni podaci i rješenja koji govore o pravom razmjeru uništavanja šume

ramo predvidjeti više mogućih lokacija izvan rekreacijske zone Lungomare."

GUP-om iz 2008. godine, još uvijek važećim, utvrđeno je da pročistač iz šume Lungomare mora biti izmješten najkasnije do 2017. godine. Sukladno tome nameće se pitanje, kako je moguće da su odradene neke predradnje, kao što je izgradnja sustava kolektora i crpnih stanica, za pročistač na Valkanama, ako je to suprotno važećoj prostorno planskoj dokumentaciji. Tko je odgovoran za protuzakonitost?

U prezentaciji o novom pročistaču suvremene membranske tehnologije, kakav se planira graditi u šumi, Grad Pula nastoji uvjeriti javnost u njegovu potpunu neškodljivost, navodeći primjere pročistača iste tehnologije u Genovi i Bresci. Vođena tom činjenicom, Zelena Istra nazvala je nadležni odjel za vode i pročišćavanje Grada Genove, raspitavši se o pročistaču, a isto je učinjeno i kod tvrtke Mediterranea delle Acque, nadležne za upravljanje suvremenim membranskim pročistačem Quinto u Genovi. Zaposlenici ovih cijenjenih tvrtki i ustanova potvrdili su da Genova ima pročistač kakav Grad Pula planira graditi u šumi Lungomare te da je tijekom godinu dana, koliko je pročistač u pogonu, s istim bilo izvjesnih problema. "Izvjesni" problemi odnose se na nepodnošljivi smrad i to ne samo po fekalijama, nego i po nekoj vrsti kiseline od koje citiramo: "...peku oči, nos i grlo", kako kaže predstavnica okolnih stanara koji su zbog toga podnijeli tužbu. Cijeli intervju na talijanskom jeziku pogledajte na inte-

rnetskim stranicama:

<http://www.youtube.com/watch?v=mJXmMdmJmVg&feature=related>

Nakon uvodnog dijela, Radojčić je prisutnima predstavila rješenje Urbanističkog plana uređenja "Lungomare" koje predlaže Grad Pula. Prezentaciju možete pogledati na internetskim stranicama:

http://dl.dropbox.com/u/2944584/UPU_Lungomare_03022012.pdf

Potom je uslijedila diskusija i konstruktivni komentari mnogobrojnih građana. Stanovnik Uskočke ulice podsjetio je na slučaj svoje stambene zgrade na čije se zemljište, iako je na istom prije više desetaka godina izgrađena zgrada, uspjela uknjižiti cementara, upozorivši na taj način na moguće malverzacije. Slušajući iskustva stanovnika oko pročistača u Genovi dio prisutnih izrazio je zabrinutost zbog pada vrijednosti svojih nekretnina, utvrdivši da je u cijenu izrade novog pročistača na toj lokaciji trebalo unijeti i pad vrijednosti nekretnina, što bi možda rezultiralo činjenicom da je izgradnja na lokaciji izvan grada ipak povoljnija. Kada bi i bila istinita tvrdnja da je na lokaciji Valkane izgradnja najjeftinija, što je, nažalost, nemoguće provjeriti, budući da ni jedna studija nije prezentirana javnosti, jedna od prisutnih sudionica primijetila je da bi građani možda bili voljni plaćati i kunu više za izmještanje pročistača s gradske plaže, ali i da ih nitko o tome nije ništa pitao. Bilo je riječi i o tome da će ogromne količine tehnološki čiste vode koja se može koristiti za zalijevanje u poljoprivredi, biti ispuštana u more, što je neracionalno. Istina, da se pročistač nalazi u blizini potrošača, npr. poljoprivrednih površina, svi bi bili na dobitku - i poljoprivrednici koji bi imali osiguranu vodu po nižoj cijeni i građani koji bi plaćali manje troškove pročistača. Prisutni su postavili i pitanje tko je odgovoran za usmjeravanje novog kanalizacijskog sustava prema pročistaču na Valkanama, iako je to u suprotnosti s postojećim GUP-

om. Nekolicina prisutnih bila je u svom obraćanju vidno razočarana ponašanjem oporbenih stranaka u Gradskom vijeću koje su podržale plan izgradnje pročistača u šumi. Postavljeno je i pitanje o mogućnostima i troškovima izgradnje pročistača u kamenolomu Max te o nužnosti angažiranja nezavisnih stručnjaka koji bi napravili realnu procjenu. Među prisutnima se nalazio i Radovan Cvek, dugogodišnji direktor Pula Herculanee d.o.o., koji je pohvalio novu membransku tehnologiju planiranog pročistača. Zoran Angeleski potom je podsjetio gospodina Cveka na nužnost prihvaćanja odgovornosti, govoreći da je upravo njegov najbliži suradnik, sad umirovljeni bivši tehnički direktor Herculanee Kazimir Sviben, javno obećao još tijekom 90-ih da će kanalizacija biti izgrađena od 1998. do 2002. godine, ali i da nakon 14 godina još uvijek nije utvrđena lokacija za pročistač. Angeleski je potom nastavio govoriti o Kaštijunu koji već desetljećima predstavlja "ekološku atomsku bombu". Prema njegovom mišljenju, iako je smeće godinama zatrpavalo i zagađivalo akvatorij, kao što i na Valkanama i Rivi desetljećima izlazi fekalna voda, nitko se nije bunio te da bi, znajući ogromnu ekološku važnost nove kanalizacije i deponija po pitku vodu i po akvatorij, rado vjerovao gradskim vlastima u vezi s Lungomareom i Kaštijunom, ali i da je to (osim argumenta dviju stručnih studija koje su upućivale da su Valkane najgore rješenje) nemoguće zbog njihovog dosadašnjeg ponašanja, brojnih primjera preskakanja javnosti, bahatog odnosa prema građanima te agresivne i opasne medijske propagande. Na kraju je Angeleski završio svoje izlaganje, utvrđujući i pitajući se: "Nadležni pročelnik Giordano Škuflić javno je iskazao spremnost Grada da odustane od planiranih ugostiteljskih objekata na Valkanama, ali ne i od pročistača na toj lokaciji. Čemu onda javna rasprava?"

Dušica Radojčić

Što se prešutjelo o mogućim utjecajima LNG terminala u Tršćanskom zaljevu?

Fotografija: Alen Rako

Da bi se hrvatskoj javnosti pružila cjelovita informacija o mogućim utjecajima predloženog zahvata izgradnje LNG terminala na samo 9 kilometara od istarske obale, Grad Umag i Zelena Istra organizirali su 16. prosinca 2011. godine okrugli stol pod nazivom "Prekogranična razmjena iskustva o utjecajima predloženog zahvata izgradnje LNG terminala u Tršćanskom zaljevu"

U Hrvatskoj je od 15. rujna do 15. listopada 2011. godine održana prekogranična javna rasprava o Studiji utjecaja na okoliš zahvata izgradnje off-shore terminala za ukapljeni prirodni plin u Tršćanskom zaljevu. Konvencijom o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo konvencija) utvrđena je obaveza pružanja javnosti susjedne zemlje jednakih mogućnosti sudjelovanja u proceduri procjene utjecaja na okoliš,

kao i domaćoj javnosti, što se u ovom slučaju nije dogodilo, jer cjelovita Studija utjecaja na okoliš nije prevedena na hrvatski, dok je tzv. "javna rasprava" u Hrvatskoj organizirana više od 5 godina kasnije od javne rasprave organizirane u Italiji te sadržajno nije zadovoljila zahtjeve kvalitetnog informiranja. Javna je rasprava u Hrvatskoj prošla gotovo neprimijećeno za razliku od onih u Italiji i Sloveniji, gdje se o tom problemu razvila vrlo intenzivna javna polemika.

Da bi se hrvatskoj javnosti pružila cjelovita informacija o mogućim utjecajima predloženog zahvata izgradnje LNG terminala na samo 9 kilometara od istarske obale, Grad Umag i Zelena Istra organizirali su 16. prosinca 2011. godine okrugli stol pod nazivom "Prekogranična razmjena iskustva o utjecajima predloženog zahvata izgradnje LNG terminala u Tršćanskom zaljevu", na kojem su sudjelovali Vili Bassanese gradonačelnik Umaga, Igor Kolenc, gradonačelnik Izole, Fabio Longo, pro-

čelnik u Općini Muggia i vijećnik Pokrajine Trst, Josip Zidarić, pročelnik Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije, Adriano Bevilacqua, Carlo Franzosini i Giorgio Trinca, predstavnici Grupe stručnjaka za LNG terminal Trst, Karel Lipič, predsjednik Zveze ekoloških gibanja Slovenije, i Dušica Radojčić, predsjednica Zelene Istre. Očekivano, najveću su pažnju privukli predstavnici Grupe stručnjaka za LNG terminal Trst (Tavolo Tecnico Rigassificatore Trieste). Radi se o 17 priznatih stručnjaka i 6 osoba za tehničku podršku iz Italije i Slovenije iz različitih područja znanosti (eminentni stručnjaci s područja biologije mora, kemije, nuklearne fizike, geologije i geografije, oceanografije i meteorologije, hidrodinamike, protupožarne zaštite energetskih postrojenja itd.), koji su se udružili da bi kao građani, dobrovoljno i besplatno, ocijenili utjecaj na okoliš terminala za ukapljeni prirodni plin koji se planiraju u Tršćanskom zaljevu. Svoj rad temelje na dokazivim činjenicama i racionalnim i objektivnim stavovima te na ukazivanju na činjenice koje su u studijama utjecaja na okoliš prešućene. Rezultate svojih istraživanja smatraju neutralnim instrumentom na raspolaganju svima koji su zainteresirani za shvaćanje i objektivnu procjenu posljedica realizacije LNG postrojenja u Tršćanskom zaljevu.

Moderator okruglog stola, novinar Elio Velan, u uvodnom je dijelu rekao da se u Hrvatskoj malo zna i govori o mogućim negativnim utjecajima LNG terminala, čija se izgradnja planira u Tršćanskom zaljevu. U Sloveniji i Italiji, gdje već godinama postoji snažno protivljenje lokalnih gradskih uprava i struke, izraživači studija utjecaja na okoliš koje financiraju investitori nastoje uvjeriti javnost u njihovu neškodljivost,

koristeći se pritom prikriivanjem činjenica koje govore suprotno. Stoga je kao cilj okruglog stola naveo prekograničnu razmjenu informacija o utjecajima takvih postrojenja u malom zatvorenom i osjetljivom sjevernom Jadranu.

U pozdravnom govoru gradonačelnik Umaga Vili Bassanese je rekao da je cilj okruglog stola saznati ono što se prešutjelo o mogućim utjecajima LNG terminala. U tako malom moru, kao što je sjeverni dio Jadrana, zajedničkom dobru svih država na njegovim obalama, rekao je, jedina je održiva perspektiva suradnje u izgradnji zajedničke održive budućnosti. Gradonačelnik Izole Igor Kolenc u svom je nastupu iznio snažno protivljenje mogućnosti izgradnje takvog postrojenja u Tršćanskom zaljevu koji ne samo da lokalnom stanovništvu ne donosi nikakvu dodatnu vrijednost, već ugrožava postojeću kvalitetu života i napore u pravom smjeru. Ne smijemo dopustiti moćnim kompanijama, završio je, da nam samo zbog svog interesa nametnu budućnost kakvu ne želimo i od koje ćemo trpjeti samo štete. Fabio Longo, pročelnik u Općini Muggia i vijećnik Pokrajine Trst još je snažnijim riječima opisao podmukao način na koji se u Italiji odvijao proces ishodovanja dozvola za dva planirana LNG terminala. Općina Muggia podnijela je tužbu zbog neistinitosti podataka iz studije utjecaja na okoliš i dobila spor, da bi investitor u novoj studiji opet koristio iste lažne podatke. Istaknuo je neke od tih lažnih podataka, poput onog najapsurdnijeg da bura u Tršćanskom zaljevu ne puše jače od 35 km/sat. Europsku komisiju, kojoj su prijavili slučaj, optužio je za korupciju zbog držanja slučaja u ladici, kao i talijansku nacionalnu politiku koja, protivno željama građana i lokalne uprave, gura ove projekte. Josip Zidarić, pročelnik Odjela za održivi razvoj Istarske županije, rekao je da su prvu informaciju i dokumente - studiju utjecaja na okoliš za LNG terminal na talijanskom jeziku dobili neposredno pred javnu raspravu u postupku prekogranične procedure procjene

utjecaja na okoliš u rujnu 2011. godine. Izlaganje je zaključio, utvrdivši da se ovakav okrugli stol trebao održati prije šest godina, kada je za isti terminal započela javna rasprava u Italiji te da strahuje od mogućih havarija poput one broda Und Adriatic na putu za tršćansku luku koji je danima gorio pred pulskom obalom bez pravovremene reakcije i pomoći u gašenju koje je organizirano slabim lokalnim snagama. Od predstavnika Grupe stručnjaka za LNG terminale Trst prvi je govorio Adriano Bevilacqua, istaknuvši da je od fundamentalne važnosti informacije o utjecaju LNG terminala podijeliti među predstavnicima tri obalne države, ali su se ovakvi prekogranični razgovori trebali dogoditi mnogo prije jer je u Italiji i Sloveniji tema LNG terminala aktualna već godinama. Dobra stvar za Hrvatsku je što je Grupa stručnjaka za LNG terminale Trst dvije godine radila na istraživanju utjecaja LNG terminala, pa danas mogu zainteresiranoj hrvatskoj javnosti staviti na raspolaganje rezultate tih istraživanja. Istaknuo je dva osnovna problema kad su u pitanju LNG terminali - pitanje sigurnosti i štetni utjecaj na morski ekosustav. Kad je sigurnost u pitanju, najvažnija je prevencija, jer je pokušati smanjiti gubitke kad se nesreća dogodi zapravo prekasno, jer se radi o velikom trošku koji se mjeri ljudskim gubicima i velikim materijalnim štetama. Kad su studije utjecaja na okoliš za planirane LNG terminale u pitanju, osnovne primjedbe odnose se na loše obrađeno pitanje sigurnosti. U svojim izvještajima Grupa stručnjaka upozorava na sve izostavljene i prešućene sigurnosne aspekte. Drugi značajni negativni utjecaj odnosi se na ispuštanje pothlađene i klorirane vode koja se koristi za uplinjavanje, čije su se štetne posljedice već manifestirale u moru oko LNG postrojenja na ušću rijeke Pad. O tome je detaljnije izvjestio Carlo Franzosini, upotpunivši svoje riječi fotografijama onečišćenja koje je proizveo off-shore LNG terminal na 12 milja od kopna ispred ušća rijeke Pad. More, odnosno mo-

rska voda je zajedničko dobro koje se u ovakvim postrojenjima koristi u velikim količinama i potpuno besplatno, a u okoliš vraća "mrtva", odnosno sterilizirana. Dnevna potrošnja jednog postrojenja je 500.000 kubika morske vode koja se u okoliš vraća beživotna, bez planktona i organizama neophodnih za održavanje zdravog ekosustava mora. Premda postoji tehnologija kojom bi se uplinjavanje moglo izvoditi i bez korištenja morske vode, već u upotrebi na LNG terminalu u Ligurskom moru, investitor u osjetljivom Sjevernom Jadranu ipak planira tehnologiju korištenja i steriliziranja morske vode - jer je jeftinija. Franzosini smatra da bi korištenja morske vode za uplinjavanje trebalo zabraniti zbog značajnog negativnog utjecaja, u što više nema nikakve sumnje nakon što se značajni negativni utjecaj manifestirao na izgrađenom LNG terminalu na sjeveroistoku Jadrana i nakon što su za onečišćenje okoliša na sudu završila dva čelnika tvrtke. Upozorio je, također, i na neke druge neistine, koje su iznijete u studiji utjecaja na okoliš da bi se umanjila ozbiljnost posljedica po okoliš, poput neistine o ostatnom kloru i "vodi poput one u vodovodu" ili izbjegavanju navođenja toksičnih supstanci. Giorgio Trincas govorio je o plinu kao "dobrom" energentu s gospodarskog i strateškog aspekta, ali i o zastarjelosti fiksnih terminala za uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina. One ne spadaju u budućnost, tvrdi Trincas, već u prošlost. Fiksna postrojenja su zbog problema sigurnosti, domino efekta u slučaju akcidenta, okolišnih problema i iznimne skupoće (od oko 1 milijarde eura) neracionalni odabir. Budućnost je u pokretnim strukturama, odnosno brodovima s postrojenjem za uplinjavanje LNG-a, koji se sidre i isporučuju plin prema potrebama, ne koriste morsk vodu, sidre se daleko od obale i zbog toga su od veće sigurnosti. Karel Lipič iz Zveze ekoloških gibanj Slovenije podsjetio je na sve što su organizacije za zaštitu okoliša iz Slovenije, Italije i Hrvatske od 2006. godine, kada je u Italiji orga-

nizirana javna rasprava o LNG terminalima na kopnu i na moru, učinile po pitanju osvještavanja javnosti u tri države o štetnim utjecajima tih postrojenja te o talijanskom kršenju Espoo konvencije. Dušica Radojčić govorila je o nedostacima prekogranične procedure procjene utjecaja na okoliš, kao i o tri pritužbe koje su organizacije za zaštitu okoliša zajedno uputile Europskoj komisiji zbog talijanskog kršenja međunarodnih normi, složivši se s Fabiom Longom, koji je u pitanje doveo nepristranost Europske komisije kad je u pitanju ovaj slučaj. Radojčić će zaključke okruglog stola uputiti Ministarstvu zaštite okoliša,

prostomog uređenja i graditeljstva radi uvrštavanja iznesenih podataka u primjedbe u sklopu prekogranične procjene utjecaja na okoliš. Istaknula je da je hrvatsko Ministarstvo zaštite okoliša LNG terminal na Krku, dvostruko većeg kapaciteta od onog u Tršćanskom zaljevu, 2009. godine ocijenilo "prihvatljivim za okoliš" te da trenutno nije u situaciji da može čista obraza osporavati izgradnju LNG terminala uz zapadnu obalu Istre zbog značajnih negativnih utjecaja.

U diskusiju su se uključili Aurelio Juri, bivši gradonačelnik Kopra i član slovenskog Parlamenta, Danilo Latin, predstavnik mjesnih ribara, Lu-

ciana Foschin, predstavnica "Prekogranične mirovne grupe" i Tanja Vrbat, saborska zastupnica, koja je izjavila da će osobno nadzirati da iznesene informacije o utjecaju predloženog LNG terminala budu dostavljene novoj Vladi te predložiti sastanak političkih predstavnika tri države o tom pitanju. Predstavnici Grupe stručnjaka za LNG terminale Trst izrazili su spremnost da rezultate svojih istraživanja iznesu i pred hrvatskim predstavnicima struke i politike, kao što su to učinili u Italiji i Sloveniji.

Dušica Radojčić

Pozdravljam te, zelena šumo, velika!

Povodom projekta "Šumski istraživači" – edukacijsko-istraživački projekt o šumskim zajednicama na području Istarske županije, 19. siječnja 2012. godine u Gimnaziji i Strukovnoj školi Jurja Dobrile u Pazinu održana je radionica na kojoj su sudjelovali profesori biologije iz istarskih gimnazija koje sudjeluju u projektu te predstavnici Nature Histrice, Instituta Josip Rassel i udruge Zelena Istra. Tijekom radionice osmišljen je edukativni materijal koji će predstavljati osnovu projekta, odnosno naslov priručnika i teme koje će biti obrađivane te zadaci koji će se provoditi tijekom praktične nastave na satovima biologije. Osim navedenog, dogovoreno je da će unutar svake teme postojati rubrika pod nazivom "Jeste li znali" u kojoj će biti zastupljene razne zanimljivosti o istarskim šumama, dok će priručnik biti obogaćen fotografijama i adresama zanimljivih internetskih stranica.

Iza naslova edukativno-didaktičkog materijala "Šumski **ISTRA**živači - priručnik za upoznavanje šumskih zajednica u Istri" kriju se iduće teme koje će učenicima približiti bogatstvo, ljepote i raznolikost istarskih šuma, ali i, vjerujemo, nadopuniti već postojeća znanja: "Šumski ekosustavi u Istri", "Općekorisne funkcije šuma",

"Zaštićene i ugrožene šumske vrste i područja u Istri" i "Kako voljeti šumu".

Da bi uspješno izvršavali zadatke iz praktične nastave učenici će morati odabrati određeno područje/plohu u šumi (npr. 100x100 metara) na kojoj će u 10 navrata vršiti promatranja i mjerenja, ali se i igrati, crtati i osjećati šumu. Primjerice, edukativno-didaktički materijali navest će ih kako izraditi herbarij ili hranilicu za ptice. Kako izmjeriti visinu stabla uporabom tri različite metode ili kako prepoznati, snimiti i fotografirati različite životinjske vrste u šumi. Na koji način odrediti kiselost tla i kako

kroz igru prepoznati biljne i životinjske vrste.

S ciljem da priručnik postane obvezatni materijal tijekom redovnih sati biologije u istarskim gimnazijama, uz isti će biti ponuđen i CD s cjelokupnim tekstovima i radnim zadacima koje će učenici moći prema potrebi printati i koristiti u svom upoznavanju šuma. Što će ih zasigurno navesti da jednoga dana svoj posjet šumi započnu stihovima velikog Dragutina Tadijanovića:

Pozdravljam te, zelena šumo, velika.

Rudija Pavličević

Brzinski rekord u kršenju predizbornog obećanja

Prema predizbornom programu Kukuriku koalicije, resor prostornog uređenja trebao je biti sastavni dio Ministarstva zaštite okoliša. Spajanjem graditeljstva s resorom zaduženim za prostorno planiranje i zaštitu prostora ponovno isto ministarstvo izdaje građevinske dozvole i kontrolira zakonitosti u prostoru, što stvara područje za izrazite sukobe interesa i pogodovanja građevinskim lobijima.

Udruge za zaštitu okoliša i prostora (Zelena akcija, Zelena Istra, Pravo na grad, Eko - Kvarner, Srđ je naš) pozvali su mandataru i člnika Kukuriku koalicije Zorana Milanovića

da održi predizborno obećanje navedeno tzv. Planom 21, odnosno da prilikom strukturiranja sastava i ustroja nove Vlade osigura da resor prostornog uređenja bude sastavni dio Ministarstva zaštite okoliša, a ne Ministarstva graditeljstva.

Udruge za zaštitu okoliša i prostora više su puta upozoravale tijekom vladavine HDZ-a da je ustroj Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nefunkcionalan i da više doprinosi interesima građevinskog lobija, a ne zaštiti okoliša i prostora. Prilikom zahtjeva za smjenu ministricu navedenog ministarstva, Marine Matulović Dropulić, čak su 52 udruge iz cijele Hrvatske kritizirale stanje u zaštiti okoliša i prostora, zahtijevajući odvajanje tih sastavnica od graditeljstva. Udruženje hrvatskih arhitekata je u svojim "10 zahtjeva arhitektonske struke" također zatražilo integralnost prostornog uređenja i zaštite okoliša. O pitanju resora prostornog uređenja i okoliša, Koalicija udruga za zaštitu okoliša i prostora konzultirala se i s Udruženjem hrvatskih arhitekata. Zajednički je stav UHA-a o integralnosti resora prostornog uređenja i zaštite okoliša, kao jedinog jamstva za održiv i socijalno pravedan razvoj prostora, hrvatskog osnovnog

resursa. O tome se UHA i zasebno očitovala pismom od 20. prosinca 2011. godine.

Kukuriku koalicija prihvatila je argumentaciju te je u Plan 21 stavila idući tekst, citiramo: "Zaštitu okoliša, prirodnih dobara i prostora u Republici Hrvatskoj držimo važnim političkim i razvojnim pitanjem kojem ćemo posvetiti odgovarajuću pozornost u organizacijskom i provedbenom sadržaju naših politika. Stoga ćemo uspostaviti funkcionalno ministarstvo s objedinjenim resorom zaštite prirode, prostora i okoliša. Resor će djelovati u partnerskom odnosu s udrugama civilnoga društva i uz poticanje javno-privatnog partnerstva u realizaciji projekata iz područja zaštite okoliša, ponajprije na području otpada i otpadnih voda.", kraj citata.

Međutim, poziv organizacija civilnog društva ostao je bez odjeka. Prostorno uređenje ušlo je u nadležnost Ministarstva graditeljstva, što je u izravnoj suprotnosti predizbornom obećanju Kukuriku koalicije. Radi se o brzinskom rekordu kršenja predizbornog obećanja, što narušava i mogućnost partnerskog odnosa s udrugama civilnog društva najavljenog u 6. poglavlju o politici zaštite okoliša, prirode i prostora u Planu 21.

U mjesecu prosincu primili smo 29 poziva građana na Zeleni telefon. Od toga otpad 9, razno 5, zelene površine 5, zrak 3, životinje 4, vode 2, rudarenje 1, buka 1.

U mjesecu siječnju primili smo 13 poziva građana na Zeleni telefon od toga : otpad 6, zelenilo 2, gradnja 1, tlo 1, vode 1, životinje 1, zrak 1.

Posječeno i posljednje stoljetno stablo u dvorištu Doma braće Ribar

U prosincu smo primili ogorčene pozive građana zbog sječe i posljednjeg stoljetnog stabla u dvorištu Doma braće Ribar u Puli. Umjesto komentara, prenosimo u cijelosti poruku jedne naše građanke:

"Posljednji pozdrav starom prijatelju

13.12.2011. život je izgubilo i posljednje stogodišnje stablo u dvorištu Doma braće Ribar. Njegovi su prijatelji živote izgubili ranije zbog proširenja parkirališta (2 ili 3 parkirna mjesta više).

Pitam se kolika je cijena jednog takvog stabla, je li dovoljna naplata Pula Parkingu ili možda nešto slično?! Objašnjenje koje smo dobili od Grada:

- sve ima svoj vijek trajanja i
- pušta „mucice“.

Za Vašu informaciju, stabla su bila zdrava i cvala su jednom godišnje otprilike 100 godina.

Za one koji pate od alergija - ako posijećemo sva stabla koja nam čine uslugu i pročišćavaju zrak od ispušnih plinova (svakodnevno), alergija će biti još i više!"

Godišnji izvještaj Zelenog telefona za 2011. godinu

Ponosni smo što već petnaest godina pružamo građanima besplatnu pomoć u rješavanju problema u okolišu. I tijekom 2011. godine strpljivo smo saslušali sve probleme koje su nam građani prijavljivali. Primili smo ukupno **264** prijave građana, što je u prosjeku 20 poziva mjesečno. Najzastupljenije kategorije i ove su godine bile otpad, zelenilo i razno. Na kategoriju otpada odnosilo se 99, odnosno 37,5% poziva građana, što je 6% više u odnosu na proteklu godinu. Na drugom mjestu bila je kategorija zelenilo sa 48, odnosno 19,7% poziva, a na trećem

kategorija razno s 37, odnosno 14% poziva. Značajan porast poziva ove godine bilježimo i u kategoriji životinje, koja je na četvrtom mjestu s čak 27, odnosno 8% poziva, dok je tijekom 2010. godine u istoj bilo samo 3% poziva. Dakle, i ove je godine u kategoriji "otpad" bilo najviše prijava. Građani najčešće prijavljuju divlja odlagališta otpada ili traže informacije o načinu zbrinjavanja pojedinih vrsta otpada. U kategoriji "zrak" primili smo 14, odnosno 5,3% poziva. Jedan dio prijava odnosio se na zagađenje zraka nekih pogona i tvornica, kao što je tvornica Hain iz Buzeta ili Istracement iz Pule. Takve slučajeve odmah smo prijavljivali Inspekciji zaštite okoliša te su neki, na zadovoljstvo građana, bili uspješno riješeni. U kategoriji "vode" primili smo 13 poziva građana. Pozivi u ovoj kategoriji su bili različiti, od zatrpavanja lokvi do onečišćenja mora otpadnim vodama iz industrijskih pogona. Čest problem koji nam građani prijavljuju su i otpadne vode, odnosno ispuštanje otpadnih voda u okoliš.

Mnogi su slučajevi protiv pravnih i privatnih osoba tijekom 2011. godine riješeni, pa s razlogom možemo reći da je Zeleni telefon poticaj pro-

vedbi zakona na području zaštite okoliša. Jedan od takvih slučajeva bio je i slučaj devastacije speleološkog objekta Val'dell Arno u kojem su Hrvatske šume kažnjene s 50.000 kuna kazne! Naime, i same institucije vrlo često krše zakone o zaštiti okoliša i prirode, iako rijetko zbog toga budu i kažnjene.

U 2011. godini poslali smo ukupno 64 dopisa, što prijava što zahtjeva za informacijama, a dobili smo samo 33 odgovora. Najčešće su to bile prijave slučajeva raznim inspekcijama i nadležnim službama. Tako smo u 2011. godini surađivali i s Inspekcijom zaštite okoliša, Inspekcijom zaštite prirode, Poljoprivrednom inspekcijom, komunalnim redarstvima, komunalnim poduzećima koji su u 51,5% slučajeva odgovorili na naše zahtjeve za informacijama ili su pokretali postupke na temelju naših prijava. Dio slučajeva rješavao se i telefonskim putem ili su građani, nakon što bi primili informaciju, sami slali prijave nadležnim službama.

Više o radu Zelenog telefona u 2011., o najzanimljivijim slučajevima, suradnji s građanima, nadležnim inspekcijama i medijima možete pro-

čitati u izvještaju koji se nalazi na sljedećem linku: <http://zt.zelena-istra.hr/bin/view/ZelTel/NasePublikacije>

Izradu Godišnjeg izvještaja u 2011. godini financijski je podržala Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva.

Irena Burba

Tablica poziva na Zeleni telefon u 2011. godini

Mjesec	Buka	Gradnja	Zračenje	Otpad	Promet	Razno	Rudarenje	Šume	Vode	Zelene površine	Zrak	Tlo	Životinje	Ukupno
siječanj			2	9		3			1	5	1		2	23
veljača			2	8		2				2	4			18
ožujak		2		11		5	1		2	3			1	25
travanj			1	10		2			1	4				18
svibanj			1	8		5		1		5			1	21
lipanj		4	1	8		2				6			3	24
srpanj		1		8		2				3			7	21
kolovoz				7			1		1	4	2		1	16
rujan	2			8		3			1	4	3			21
listopad			1	5		6			2	5		1	1	21
studeni		1	1	8		3	2		3	4	1	1	3	27
prosinac	1			9		5	1		2	5	3		4	29
Ukupno	3	8	9	99	0	38	5	1	13	50	14	0	23	264
%	1,136	3,03	3,409	37,5	0	14,39	1,894	0,379	4,924	18,94	5,303	0,37	8,712	100

Aktivnosti Zelene Istre financijski podržavaju

ISTARSKA REGIONE
ŽUPANIJA ISTRIANA

GRAD PULA
CITTÀ DI POLA

Impressum:

Udruga Zelena Istra, Gajeva 3, Pula
tel./fax. 052/ 506 065; website: www.zelena-istra.hr
e-mail: udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr

Digitalnu verziju mjesečnika ZInfo dostavljamo svim članovima i članicama Zelene Istre i svim jedinicama lokalne uprave u Istarskoj županiji, a tiskanu verziju dostavljamo poštom članovima i članicama udruge koji nemaju pristup internetu. Tiskanu verziju možete pronaći početkom svakog mjeseca u pulskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici i Čitaonici kluba umirovljenika. Arhivu ZInfo-a od 2006. godine pohranjujemo na internetskim stranicama udruge <http://www.zelena-istra.hr/zinfo/>. Ukoliko želite da i vama dostavljamo mjesečnik putem e-maila, javite nam na telefon 052/506 065 ili se prijavite direktno na našim internet stranicama. Također, ukoliko iz nekog razloga želite prestati primati ZInfo na svoju e-mail ili kućnu adresu, molimo Vas da nas o tome obavijestite.

Darujte, jer recikliranje je fora!

Kupnjom eko poklon paketa Zelene Istre pridonosite uspješnosti projekta "Reciklirajmo u školi". Ovim projektom i kampanjom nudimo vam znatnu uštedu prilikom kupnje naših proizvoda, ali i mogućnost da aktivno sudjelujete u edukaciji pulskih osnovnoškolaca o važnosti recikliranja.

Poklon paket, po cijeni od **60,00 kn**, sadržava : **platnenu torbu** pod nazivom "Šumska vila" ili "Stablo" za čiji je dizajn zaslužan poznati modni dizajner Robert Sever. Torbe su nastale tijekom kampanje u organizaciji Zelene Istre "Plastično nije fantastično" s ciljem upoznavanja hrvatskih građana s velikim problem zagađenja okoliša upravo plastičnim vrećicama ; **dječju majicu** plave boje s likom morske medvjedice pod nazivom "Morski čovik" ili **majicu za odrasle** s likom istarske koze u crvenoj i crnoj boji "Ne trebaš biti superjunak da spasiš planet!". Dizajn je osmislio pulski tatoo majstor i strip crtač Fetti. Likovi na majicama imaju za cilj skrenuti pozornost na ugrožene vrste, kao što je morska medvjedica, kao i na domaće autohtone sorte, budući da su neke, kao što je naša istarska koza, nažalost, izumrle ; **šalicu za kavu ili čaj** s likom istarske koze koju je također dizajnirao Fetti.

Sve navedene proizvode možete kupiti i pojedinačno i to po idućim cijenama :

Majica od 45,00 do 50,00 kuna, ovisno o tome radi li se o dječjoj ili majici za odrasle

Platnena torba 30,00 kn

Šalica 10,00 kn

Ukoliko ste zainteresirani za kupovinu nekog od navedenih proizvoda javite nam se na jedan od gore navedenih kontakata, a kako izgledaju neki od naših proizvoda pogledajte na fotografiji niže. Unaprijed vam zahvaljujemo na podršci!

